

Jan Koleśnik

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
e-mail: jan.kolesnik@sgh.waw.pl

PIASKOWNICA REGULACYJNA JAKO AKCELERATOR INNOWACYJNOŚCI W POLSKIM SYSTEMIE BANKOWYM

A REGULATORY SANDBOX AS AN ACCELERATOR OF INNOVATION IN THE POLISH BANKING SYSTEM

DOI: 10.15611/pn.2017.475.08

JEL Classification: G21, G23, O31

Streszczenie: W artykule dokonano syntetycznej analizy współczesnych regulacji nadzorczych jako istotnej bariery we wdrażaniu innowacji w systemie bankowym oraz wskazano ideę piaskownicy regulacyjnej jako rozwiązania pozwalającego na bezpieczne testowanie innowacji w sektorze bankowym. Przeanalizowane zostały konstrukcje piaskownic regulacyjnych wdrożone dotychczas na świecie oraz zaproponowano pożądane cechy polskiej piaskownicy regulacyjnej. Zdaniem autora budowa piaskownic regulacyjnych tworzących bezpieczne środowisko testowania najbardziej zaawansowanych i nowatorskich technologii wykorzystywanych w sektorze finansowym jest naturalną odpowiedzią na charakter współczesnych regulacji nadzorczych stanowiących barierę dla wdrażania innowacji w sektorze bankowym. Dodatkowo tworzenie piaskownic regulacyjnych może sprawić, iż innowacje finansowe będą w pierwszej kolejności testowane i wdrażane w krajach, gdzie takie piaskownice już istnieją.

Słowa kluczowe: sektor bankowy, innowacje, piaskownica regulacyjna.

Summary: The article made the synthetic analysis of modern supervisory regulations as significant barriers to the implementation of innovations in the banking system. The article also designated the idea of a regulatory sandbox as a solution for the safe testing of innovations in the banking sector. Furthermore, in the article the regulatory sandboxes implemented so far in the world were analyzed and the desirable features of the Polish regulatory sandbox were proposed. According to the author regulatory sandboxes create a safe environment for testing the most advanced and innovative technology used in the financial sector and they are a natural response to the nature of modern supervisory regulations which create a barrier to the implementation of innovations in the banking sector. In addition, the creation of regulatory sandboxes can make that financial innovation will first be tested and implemented in countries where such sandboxes exist. Thus, the countries in which regulatory sandboxes are built, will have an additional competitive advantage over the rest of the world and will be a kind of avant-garde modern solutions and financial products.

Keywords: banking sector, innovation, regulatory sandbox.

1. Wstęp

Regulacje nadzorcze można zdefiniować jako normy prawne, mające na celu zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa banków, a tym samym ich klientów, przez ograniczenie ryzyka podejmowanego przez banki. Regulacje nadzorcze mogą mieć różne źródła oraz moc wiążącą, która może wynikać z aktów prawnych powszechnie obowiązujących, jak i tych dedykowanych wyłącznie sektorowi bankowemu oraz z norm (reguł) przyjętych przez krajowe lub międzynarodowe gremia. Swoistym dopełnieniem regulacji nadzorczych są zaś zwyczaje i zasady przyjęte w obrocie gospodarczym oraz standardy bazujące na samoregulacji sektora bankowego, przyjęte jako zarówno kodeksy dobrych praktyk, jak też zwyczaje i obyczaje utrwalone w kulturze bankowej.

Opisany stan sprawia, iż banki, wdrażając innowacje, rozumiane jako nowe produkty bądź nowe kanały dostępu do produktów już istniejących, muszą przestrzegać wszystkich obowiązujących regulacji i zasad. Problem pojawia się jednak w sytuacji, kiedy cechy danej innowacji sprawiają, że nie mieści się ona w dotychczasowych ramach regulacyjnych, a zarówno wdrażający ją bank, jak i organ nadzoru bankowego mają problem z ustaleniem, jakie ryzyko związane jest z tym produktem.

W przeciwieństwie do innych sektorów gospodarki, w których możliwe jest wyprodukowanie próbnej serii produktu celem zbadania faktycznego zainteresowania nim ze strony klientów oraz przychodów dla producenta, sektor bankowy nie miał dotychczas możliwości takich testów. Powstała jednak idea piaskownicy regulacyjnej (regulatory *sandbox*), której zastosowanie pozwala na przetestowanie przez banki innowacji bez konieczności spełnienia wszystkich wymogów stosownych dla tego typu produktów. Tym samym możliwe jest wspieranie innowacji i konkurencji, przy jednoczesnym zapewnieniu, że klienci sektora bankowego otrzymają produkt nie tylko innowacyjny, ale i bezpieczny, przetestowany w kontrolowanym środowisku.

Celem artykułu jest syntetyczna analiza współczesnych regulacji nadzorczych jako istotnej bariery we wdrażaniu innowacji w systemie bankowym oraz wskazanie idei piaskownicy regulacyjnej jako rozwiązania pozwalającego na bezpieczne testowanie innowacji w sektorze bankowym. W artykule zostaną przeanalizowane konstrukcje piaskownic regulacyjnych zastosowane dotychczas na świecie oraz wskazane zostaną pożądane cechy polskiej piaskownicy regulacyjnej.

2. Regulacje nadzorcze jako bariera wdrażania innowacji w systemie bankowym

Uzasadnieniem istnienia regulacji nadzorczych jest uznanie nadrzędności dóbr poddanych ochronie. W przypadku banków, których funkcjonowanie polega na uruchamianiu znacznych, cudzych zasobów przy minimalnych (w proporcji do nich) funduszach własnych, wzrasta ich wrażliwość na działania sprzeczne z prawem, pro-

wadzące do dysponowania tym kapitałem w sposób niezgodny z interesami osób, które go powierzyły. Nie negując zatem zasadności istnienia regulacji nadzorczych, należy przeanalizować ich cechy pod kątem wpływu na swobodę wdrażania innowacji w systemie bankowym celem odpowiedzi na pytanie, czy współczesne regulacje są barierą, czy akceleratorem innowacji. Bez wątplenia konieczna jest zatem analiza współczesnych regulacji nadzorczych z uwzględnieniem takich ich cech, jak proporcjonalność, restrykcyjność, ilościowy charakter, międzynarodowa unifikacja, ograniczenie konkurencji czy też istotne koszty ich wdrożenia.

Jedną z podstawowych zasad, która powinna być przestrzegana przy konstruowaniu regulacji, ograniczających swobodę prowadzenia działalności bankowej, jest właściwy dobór rangi prawnej przepisu wprowadzającego ograniczenie, jak też reżim prawny, któremu dane ograniczenie powinno podlegać. Konieczne jest także stosowanie zasady proporcjonalności, dzięki której zakres ograniczenia swobody działalności nie jest nadmierny, ale zapewnia pożądany poziom ochrony interesu publicznego [Leśnik 2003, s. 16]. Organy nadzoru bankowego muszą przy tym tworzyć narzędzia i praktykę postępowania adekwatną do nowych regulacji.

Analizując przesłanki istnienia i cele regulacji nadzorczych z uwzględnieniem doświadczeń ostatniego globalnego kryzysu finansowego, trzeba jednak stwierdzić, iż standardy bazujące na samoregulacji sektora bankowego nie mogą być traktowane jako pełnoprawna alternatywa dla regulacji bankowych. Ostatni ogólnoswiatowy kryzys finansowy dowiódł porażki koncepcji budowy sieci bezpieczeństwa w oparciu o zasady i dobre praktyki przyjmowane samodzielnie przez podmioty na rynku [Wray 2009]. To właśnie samoregulacja stawiana często ponad zasadami i ograniczeniami, wprowadzanymi przez organy nadzoru bankowego może być uznana za jedną z przyczyn wzrostu ryzyka oraz pokusy nadużycia w sektorze bankowym. Błędem było także ograniczenie roli organów nadzoru bankowego i dopuszczenie działań prowadzących do swoistej prywatyzacji regulacji. Samoregulacja oznaczała bowiem często *de facto* brak regulacji. Nieuprawnione byłoby jednak stwierdzenie, iż samoregulacja jest szkodliwa i powinna być ograniczona czy też wręcz zakazana. Trafnym, acz dość paradoksalnym wnioskiem jest bowiem konstatacja, iż wdrażanie zasad samoregulacji wymaga istnienia mechanizmu wymuszającego na bankach takie postępowanie. Samoregulacja ujawnia swoje zalety i może być traktowana jako uzupełnienie regulacji nadzorczych tylko wtedy, kiedy jest ona efektem nacisków ze strony organów nadzoru bankowego, a nie jest samodzielną, oddolną inicjatywą banków.

Regulacje nadzorcze powstające w XXI wieku w dalszym ciągu koncentrują się jednak na normach ilościowych, w których mimo zawarcia szeregu wymogów jakościowych dominują wzory i współczynniki. Rozwiązywanie problemów nadzorczych trudnych lub praktycznie niemożliwych do skwantyfikowania za pomocą metod ilościowych można uznać nie tylko za podstawowy błąd w sztuce regulacyjnej, ale także za tworzenie dodatkowych barier uniemożliwiających bankom prowadzenie działalności. R. O'Brien i A. Keith trafnie wskazują jednak, iż to właśnie kształt

regulacji, a w szczególności ich restrykcyjność będą wraz z innowacjami w zakresie technologii teleinformatycznych decydować o rozwoju sektora bankowego w najbliższej przyszłości [O'Brien, Keith 2009].

Tabela 1. Scenariusze przyszłości bankowości w zależności od restrykcyjności regulacji nadzorczych oraz innowacji w zakresie technologii teleinformatycznych

Wyszczególnienie		Restrykcyjność regulacji nadzorczych	
		wysoka	niska
Innowacje w zakresie technologii teleinformatycznych	szybkie	nowe technologie szeroko wykorzystywane przez organy nadzoru zarówno w regulacjach, jak i bieżących działaniach	eliminacja barier technologicznych i regulacyjnych prowadząca do powstania globalnego rynku opartego na samoregulacji i dobrych praktykach
	wolne	duży nacisk na bezpieczeństwo kosztem rozwoju nowych technologii czy produktów	stopniowe powstawanie ponadnarodowych rynków opartych na samoregulacji i dobrych praktykach

Źródło: opracowanie własne na podstawie [O'Brien, Keith 2009, s. 256-257].

Warto jednak zauważyć, iż powstawanie ponadnarodowych standardów regulacji nadzorczych nie prowadzi jednak do ich całkowitej unifikacji. Nawet na obszarze Unii Europejskiej możliwa jest odmienność szczegółowych regulacji między krajami członkowskimi. Należy jednak wskazać na zagrożenia, jakie mogą wynikać z takiego stanu rzeczy. Największym z nich jest zagrożenie arbitrażem regulacyjnym, który może spowodować przenoszenie siedziby danego banku z jednego kraju do drugiego i prowadzenie działalności w dotychczasowym państwie przez oddział lub transgranicznie. Oznacza to, iż w długim horyzoncie czasu nawet drobne, trwałe różnice w restrykcyjności regulacji bankowych mogą prowadzić do koncentracji siedzib banków w kilku bardziej liberalnych państwach. Taki stan rzeczy niesie ze sobą dwa zagrożenia. Pierwsze z nich będzie polegało na wystąpieniu konkurencji między organami nadzoru z różnych krajów, które chcąc przyciągnąć pod swoją jurysdykcję lub nie dopuścić do jej opuszczenia przez ważne systemowo banki, będą obniżać poziom restrykcyjności własnych regulacji tak, aby był on konkurencyjny względem podobnych rozwiązań w innych krajach. Tym samym jakość regulacji we wszystkich państwach będzie się obniżać i docelowo osiągnie ona najniższy poziom, wymagany regulacjami wspólnotowymi. Drugim dużo groźniejszym skutkiem takiej sytuacji, który będzie miał szczególne znaczenie w trakcie spowolnienia gospodarczego lub kryzysu, będzie reakcja i zachowanie nadzoru macierzystego wobec banku, którego działalność koncentruje się w innych państwach, a z punktu widzenia systemu krajowego nie jest to bank systemowo ważny. Organ nadzoru bankowego w momencie powstania zagrożenia dla takiego banku powinien podjąć wszelkie działania, aby

nie dopuścić do utraty depozytów przez klientów takiego banku. Najczęściej oznacza to jednak konieczność zaangażowania bardzo dużych środków, a i tak działania te mogą nie zapobiec upadłości banku i powstania kolejnych kosztów, tym razem związanych np. z wypłatą środków gwarantowanych. Brak systemowej istotności na rynku macierzystym takiego banku może jednak spowodować, iż działania nadzoru macierzystego nie zapobiegą jego upadłości, przez co obciążenia dla systemu bankowego i podatników kraju macierzystego będą mniejsze, ale stanie się to kosztem krajów, w których dany bank był systemowo ważny [Begg, Altunbas 2002].

Kolejną cechą współczesnych regulacji nadzorczych, która może stanowić barierę dla wdrażania innowacji, są istotne koszty ich wdrażania. Należy przy tym wskazać, iż koszty te mogą mieć dwójaki charakter: bezpośredni i pośredni. Bezpośrednie koszty wynikają przede wszystkim z konieczności utworzenia nowych wymogów kapitałowych, podwyższenia funduszy własnych czy też poniesienia dodatkowych opłat i obciążeń. Kosztami bezpośrednimi są również koszty osobowe (w tym koszty funkcjonowania organów nadzorczych – niezależnie od tego, czy są nimi obciążane banki, czy ponosi je państwo) [Marcinkowska 2010, s. 118] – oraz koszty modyfikacji lub wprowadzenia nowych systemów teleinformatycznych. Koszty te ponoszone są nie tylko w momencie wdrażania nowych regulacji lub ich nowelizacji (nowi pracownicy, nowe systemy), ale także w całym czasie ich obowiązywania (koszty bieżącej obsługi i konserwacji systemów). W przeciwieństwie do kosztów bezpośrednich dużo trudniej jest jednak wyodrębnić i oszacować pośrednie koszty regulacji nadzorczych [Abrams, Taylor 2000]. Koszty pośrednie mogą bowiem obejmować m.in. rozbudowę systemów sprawozdawczych na potrzeby wewnętrzne, które powinny uwzględniać np. nowe klasyfikacje wprowadzone przez nadzór czy też koszty opracowania nowych wzorów umów, formularzy lub nawet ulotek informacyjnych dla klientów. Niemniej jednak należy mieć świadomość, iż zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie koszty regulacji nadzorczych w głównej mierze zostaną poniesione przez klientów nadzorowanych banków, i to zarówno przez kredytobiorców (przez wyższe prowizje i oprocentowanie), jak też deponentów (przez wyższe opłaty i niższe oprocentowanie).

Z punktu widzenia wdrażania innowacji warto zwrócić uwagę na fakt, iż część regulacji nadzorczych ogranicza swobodę konkurencji w sektorze bankowym. Ograniczenia te mają jednak na celu nie tylko zapobiegać dopuszczeniu do prowadzenia działalności bankowej podmiotów czy osób mogących stanowić zagrożenie dla bezpiecznego funkcjonowania banku lub nawet całego sektora bankowego, ale ich celem jest także ograniczanie ryzyka nadmiernej koncentracji rynku i konfliktu interesów między sektorem bankowym a resztą gospodarki. Mimo iż takie regulacje mogą się w znacznym stopniu przyczynić do ograniczenia powstawania innych systemowych zagrożeń, takich jak np. kontrolowanie kredytodawców i kredytobiorców przez wspólnego właściciela [Ciancanelli, Reyes-Gonzalez 2000]. Regulacje nadzorcze ograniczające możliwości prowadzenia działalności bankowej, np. m.in. przez wprowadzanie wymogów zarówno wobec osób, jak i kapitałów, jakie mogą

być zaangażowane w sektor bankowy, mogą prowadzić jednak do jego monopolizacji. Należy przy tym wskazać, iż monopolizacja może być swego rodzaju efektem ubocznym takich ograniczeń, aczkolwiek w literaturze przedmiotu brakuje jednoznacznej oceny takiego zjawiska. Niemniej ograniczanie konkurencji przez regulacje nadzorcze powoduje, iż banki w mniejszym stopniu będą przywiązywać wagę do rozwoju i wdrażania innowacji.

3. Piaskownica regulacyjna – doświadczenia innych krajów

Idea piaskownicy regulacyjnej, jako rozwiązania pozwalającego na bezpieczne testowanie innowacji w sektorze bankowym, przedstawiona po raz pierwszy w Wielkiej Brytanii w listopadzie 2015 roku, bardzo szybko została powielona w najbardziej rozwiniętych krajach regionu Azji i Pacyfiku, takich jak Hongkong, Malesja, Australia i Singapur.

W modelu brytyjskim przyjęto, iż podstawowymi kryteriami, jakie musi spełnić innowacja finansowa, aby mogła zostać zakwalifikowana do piaskownicy regulacyjnej, są:

- Innowacyjność, rozumiana jako unikalność proponowanego rozwiązania.
- Korzyści dla konsumentów, zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie.
- Przeznaczenie na brytyjski rynek usług finansowych.
- Potrzeba testowania w piaskownicy.
- Odpowiedni stopień zaawansowania umożliwiający przeprowadzenie testów [Woolard 2016].

Dotychczas nadzór brytyjski (The Financial Conduct Authority) dwukrotnie przeprowadził nabór do piaskownicy regulacyjnej. W pierwszej turze zakończonej 8 lipca 2016 roku wpłynęło łącznie 69 zgłoszeń, z czego 24 zgłoszenia uznano za spełniające kryteria i zostały zaakceptowane. Wyniki drugiej tury nie zostały jeszcze ogłoszone.

Kolejnym krajem, w którym wprowadzono piaskownicę regulacyjną, był Singapur. W dniu 16 listopada 2016 roku The Monetary Authority of Singapore (MAS) opublikował wytyczne opracowane na bazie konsultacji społecznych oraz pierwszych doświadczeń operacyjnych. Wytyczne te mają zwiększyć elastyczność i przejrzystość piaskownicy regulacyjnej m.in. za pomocą przykładów ilustrujących oczekiwania MAS. Zgodnie z nimi piaskownica regulacyjna ma zapewnić sprzyjające środowisko, w którym złagodzone wymogi regulacyjne mają umożliwić przedsiębiorstwom eksperymentowanie z nowymi, obiecującymi innowacjami w sferze finansów [Monetary Authority of Singapore 2016].

Singapurska piaskownica regulacyjna jest dostępna zarówno dla licencjonowanych instytucji finansowych, jak też innych zainteresowanych podmiotów. Zgłoszenia do uczestnictwa w piaskownicy będą zaś przyjmowane w sposób ciągły. Głównymi kryteriami decydującymi o przyjęciu do piaskownicy są m.in.:

- Nowatorstwo usługi lub zastosowanej technologii.
- Potencjalne korzyści dla konsumentów i sektora finansowego.
- Możliwość wdrażania proponowanej usługi w Singapurze na szerszą skalę po wyjściu z piaskownicy.
- Możliwość określenia i ograniczenia ryzyka wynikającego z proponowanej usługi.

Wytyczne MAS zawierają przykłady przepisów ustawowych i wykonawczych, których przestrzeganie nie będzie wyłączone podczas testowania danej innowacji w piaskownicy regulacyjnej. W szczególności są to przepisy dotyczące zachowania poufności informacji o klientach oraz przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy. W celu zapewnienia przejrzystości MAS wymaga, aby podmiot korzystający z piaskownicy informował o tym fakcie klientów korzystających z takiej usługi, a klient podpisał oświadczenie, iż rozumie ryzyko, jakie z tego wynika. MAS będzie publikował nazwy wszystkich uczestników piaskownicy na swojej stronie internetowej. Po zakończeniu testów w piaskownicy usługa będzie mogła zostać wdrożona, jeśli testy wypadły pomyślnie oraz możliwe będzie spełnienie przez produkt wszystkich stosownych regulacji, z których zwolniony był podczas testów w piaskownicy.

Kolejne kraje wdrażające piaskownice regulacyjne kierowały się w dużym stopniu doświadczeniami brytyjskimi, dostosowując je jednak do lokalnej specyfiki i potrzeb rynku. Analizując zasady tworzenia i funkcjonowania piaskownic regulacyjnych, można wskazać, iż z wyjątkiem Australii podmioty ubiegające się o możliwość testów w warunkach piaskownicy regulacyjnej muszą wykazać, że ich produkt jest innowacyjny, a jego ewentualne wprowadzenie przyniesie wymierne korzyści klientom sektora finansowego. Niektóre organy nadzoru wymagają ponadto deklaracji podmiotu, iż po testach zamierzają wprowadzić dany produkt na krajowym rynku (Malezja). Organ nadzoru nad rynkiem finansowym różnie podchodzi natomiast do kwestii czasu, w jakim dana innowacja powinna być testowana w piaskownicy regulacyjnej. Niektóre z nich (np. w Malezji) określają maksymalny czas pobytu danej innowacji w piaskownicy, inne zaś (np. w Wielkiej Brytanii) wydają jedynie wytyczne wskazujące, że czas taki musi być odpowiedni. Inną istotną różnicą jest sposób traktowania podmiotów spoza sektora finansowego, które chciałyby testować swoje innowacje w warunkach piaskownicy. Co do zasady dominuje ograniczenie możliwości testowania innowacji w piaskownicy regulacyjnej przez podmioty spoza sektora finansowego, jednak dopuszcza się ich udział wspólnie z instytucją licencjonowaną, tj. np. bank (Hongkong) lub też jedynie w bardzo zakresie ograniczonym, np. doradztwa w zakresie publicznych papierów wartościowych lub prostych produktów inwestycyjnych bądź depozytowych (Australia) [Herbert Smith Freehills 2016].

4. Pożądany kształt piaskownicy regulacyjnej w Polsce

W Polsce, wzorem innych krajów, należy wprowadzić jasne kryteria kwalifikacyjne, których spełnienie umożliwi udział danej innowacji w piaskownicy regulacyjnej. Należy przy tym zapewnić zarówno równe warunki konkurencji w ubieganiu się

o możliwość testów w ramach piaskownicy regulacyjnej, jak też możliwość zmiany tych kryteriów wraz z rozwojem rynku. Ten postulat jest możliwy do realizacji jedynie przez wdrożenie, wzorem rozwiązania brytyjskiego, okresowych naborów (np. w dwóch, trzech turach w ciągu roku) zamiast naboru ciągłego. Możliwość modyfikacji warunków w kolejnych turach powinna jednak dotyczyć dodatkowych kryteriów, zaś podstawowymi niezależnie od tury powinny być:

- Stopień innowacyjności i zaawansowania danego rozwiązania.
- Potencjalne korzyści dla konsumentów.
- Przeznaczenie do wdrożenia w polskim systemie bankowym.

Dodatkowo powinno zostać wprowadzone ograniczenie możliwości składania wniosków wyłącznie przez banki lub start-upy wspólnie z bankami. Uczestnictwo banku w projekcie będzie bowiem swoistą gwarancją zarówno zachowania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa dla klientów, jak i możliwości późniejszego pełnoskalowego wdrożenia danej innowacji. Uczestnictwo banku umożliwi także testowanie innowacji, które będą bezpośrednio lub pośrednio związane z przyjmowaniem środków od klientów, czyli szeroko rozumianą działalnością depozytową, która jest zastrzeżona tylko i wyłącznie dla banków.

Z punktu widzenia podmiotów zamierzających przetestować swoje produkty w piaskownicy regulacyjnej kluczową kwestią jest zakres wyłączeń spod obowiązujących regulacji możliwy w ramach piaskownicy. Podobnie jak w Wielkiej Brytanii, innowacje testowane w ramach piaskownicy regulacyjnej muszą spełniać wszystkie wymogi wynikające z regulacji ustawowych oraz obowiązujących bezpośrednio regulacji unijnych. W przypadku jednak produktu, co do którego istniałyby wątpliwości, czy podlega on istniejącym regulacjom i w jakim zakresie, wątpliwości takie byłyby rozstrzygane na korzyść produktu, a czas pobytu w piaskownicy regulacyjnej umożliwiłby nadzorowi bankowemu zajęcie jednoznacznego stanowiska. Bez wątpienia na czas testów w piaskownicy regulacyjnej dany produkt byłby wyłączony spod konieczności spełnienia warunków wynikających z rekomendacji i stanowisk KNF. W szczególności biorąc pod uwagę charakter produktów testowanych w ramach piaskownicy, na czas testów byłyby one wyłączone spod wydanej w listopadzie 2015 roku rekomendacji dotyczącej bezpieczeństwa transakcji płatniczych wykonywanych w Internecie przez banki, krajowe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe.

Warto zaznaczyć, iż wprowadzenie zasad piaskownicy regulacyjnej sprawi nie tylko, iż polski system bankowy dołączy do światowej awangardy w tym zakresie, ale także, że będzie także odpowiedzią na realne oczekiwania polskich przedsiębiorstw. W badaniu organizowanym i realizowanym przez Fundację FinTech Polska zarówno banki, jak i start-upy nie tylko oczekują zmian w sposobie sprawowania nadzoru w Polsce, ale blisko 19% respondentów z obu sektorów rynku oczekuje budowy piaskownicy regulacyjnej [FinTech Polska 2016].

5. Zakończenie

Reasumując, należy stwierdzić, iż charakter współczesnych regulacji nadzorczych stanowi barierę dla wdrażania innowacji w sektorze bankowym. Bariere tę można jednak ograniczyć przez budowę piaskownic regulacyjnych tworzących bezpieczne środowisko testowania najbardziej zaawansowanych i nowatorskich technologii wykorzystywanych w sektorze finansowym. Testy te muszą być jednak prowadzone pod kontrolą organów nadzoru, które zgodzą się na niestosowanie wszystkich regulacji, którym mogłyby podlegać dana innowacja. W zamian za bardziej elastyczne normy organy nadzoru będą jednak wymagać, aby podmioty biorące udział w testach stosowały odpowiednie zabezpieczenia w swoich produktach (np. procedury wykrywania oszust), a także chroniły klientów biorących udział w testach nie tylko przez dokładne informowanie ich o charakterze tych testów, ale także przez limity środków, które klient może zaangażować w dany produkt.

Bez wątpienia koncepcja piaskownicy regulacyjnej jest szczególnie atrakcyjna dla podmiotów rynku finansowego oraz podmiotów spoza tego sektora, które chcą wprowadzać innowacyjne produkty finansowe z obszarów podlegających regulacjom i nadzorowi. Piaskownica regulacyjna umożliwi bowiem testowanie takich produktów i wzajemne uczenie się nadzoru i podmiotu oferującego dany produkt, jakie typy ryzyka się z nim wiążą i czy istnieją odpowiednie regulacje dla takiego produktu, czy też konieczne jest wypełnienie luki regulacyjnej w tym zakresie. Dodatkowo, co jest szczególnie ważne dla oferującego innowację, można zbadać realne zainteresowanie nią klientów oraz poznać ich opinie.

Warto zauważyć, iż tworzenie piaskownic regulacyjnych może sprawić, iż innowacje finansowe będą w pierwszej kolejności testowane i wdrażane w krajach, gdzie takie piaskownice istnieją. Tym samym kraje, w których powstały piaskownice, będą miały dodatkową przewagę konkurencyjną nad resztą świata i będą stanowiły swoistą awangardę nowoczesnych rozwiązań i produktów finansowych. Polska powinna pójść zatem śladem Wielkiej Brytanii i stworzyć pierwszą piaskownicę regulacyjną w kontynentalnej części Unii Europejskiej, zanim zrobią to inne kraje Wspólnoty, tym bardziej że aktualnie regulacje unijne nie definiują zasad tworzenia piaskownic.

Literatura

- Abrams R.K., Taylor M.W., 2000, *Issues in the unification of financial sector supervision*, IMF Working Paper, no. 213, s. 8.
- Begg I., Altunbas Y., 2002, *Evolution of EU Banking: Supervisory Implications*, [w:] *Banking and Financial Stability in Central Europe: Integrating Transition Economies into The European Union*, Green D., Petrick K. (red.), Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham.
- Ciancanelli P., Reyes-Gonzalez J.A., 2000, *Corporate Governance in Banking: A Conceptual Framework*, European Financial Management Association Conference, Athens.
- Davies H., 2002, *The key element of a sound corporate governance system*, FSI World, iss. 6, s. 1-3.

- FinTech Polska, 2016, *FinTech w Polsce – bariery i szanse rozwoju*, Warszawa.
- Herbert Smith Freehills, 2016, *Overview of Regulatory Sandbox Regimes in Australia, Hong Kong, Malaysia, Singapore, and the UK*, <https://www.law.ox.ac.uk/business-law-blog/blog/2016/12/overview-regulatory-sandbox-regimes-australia-hong-kong-malaysia>, 28.02.2017.
- Leśnik I., 2003, *Nadzór skonsolidowany nad instytucjami kredytowymi*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Marcinkowska M., 2010, *Koszty i efekty regulacji bankowych. Czy regulacje nadzorcze powodują zmniejszenie ryzyka ponoszonego przez banki?*, [w:] *Ryzyko w finansach i bankowości*, Filipiak B., Dylewski M. (red.), Difin, Warszawa.
- Monetary Authority of Singapore, 2016, *FinTech Regulatory Sandbox Guidelines*.
- O'Brien R., Keith A., 2009, *The geography of finance: After the storm*, Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, no. 2, s. 256-257.
- Palma J.G., 2009, *The revenge of the market on the rentiers. Why neo-liberal reports of the end of history turned out to be premature*, Cambridge Journal of Economics, vol. 33, s. 829-869.
- Woolard Ch., 2016, *Speech by FCA Director of Strategy and Competition, Delivered at the Innovate Finance Global Summit on 11 April 2016*, <https://www.fca.org.uk/news/speeches/innovate-finance-global-summit>, 28.02.2017.
- Wray L.R., 2009, *The rise and fall of money manager capitalism: A Minskian approach*, Cambridge Journal of Economics, vol. 33, iss. 4, s. 807-828.